

Kokoontuminen Ruotsissa kelpiekesän kohokohta

Teksti: Anne Kolehmainen

Ruotsissa kilpailtiin jälleen Working Kelpie Mästerskapet heinä-elokuun vaihteessa. Viime vuosien tapaan kisaan lähti vahva suomalaisedustus. Nyt reissun jännittävyyttä lisäsi kahden kotimaisen kelpiepentueen osallistuminen Egenskapsbeskrivning-kokeeseen (vapaa suom. ominaisuuksien kuvaus). Tähän kokeeseen voi osallistua Ruotsin ulkopuolelta ruotsalaisten vanhempien kelpiejälkeläiset.

Retkikunta saapui GoogleMapsin arvokkain neuvoin myöhään tiistai-illalla Lekebergaan. Huuskon Eija ja Aallon Sari toisella autolla, Anne ja Pekka Kolehmainen toisella autolla. Kaisa Hilska koirineen liittyi seuraan myöhemmin.

Ensimmäisenä päivänä arvosteltiin nuorten koirien paimennusominaisuuksia. Suomesta tähän vain kelpieille suunnattuun Egenskapsbeskrivning kokeeseen osallistui kolme koiraa. Busse ja Bess (isä Lekebergas Buster) ja Noki (sä Mitchens Astrix) saivat osallistua arvosteluun ruotsalaisen isän kautta. Koiran ja ohjaajan kanssa laiturilla oli ohjaaja Karin Söderberg ja sivummalla 5 arvostelijaa. Arvosteltavia oli noin 10 koiraa ja ne kävivät 2 kertaa esittäytymässä arvostelijoille. Ensin käytiin ottamassa tuntumaa

eläimiin ja toisella kerralla arvosteltiin koiran ominaisuudet. Arvostelusta sai kirjallisen lausunnon. Kaikki kolme koiraamme saivat hyväksytyyn lausunnon. Arvosteltavia osa-alueita olivat koiran työskentelyedellytykset (tasapaino, lauman koossapito, keskittyminen, reagointi), temperamentti, pureminen, työskentelytapa (silmää vai kroppaa käyttävä), ajavat liikkeet ja muuta (koiran sosiaalisuus ihmisten ja muiden koirien kanssa).

Seuraavana päivänä oli Karin Söderbergin ja Nils Drakenbergin klinikka pennun kouluttamisesta aina aikuisen paimenkoiraan saakka. Katselimme ja kuuntelimme aamupäivän nuoren koiran koulutuksesta. Aivan aluksi oli Maria Nyberg 4 kk ikäisen, jo syntyneen pennun kanssa. Pentua kannettiin kainalossa suuntaa vaihdettaessa, ei siis kiskottu liinalla. Koulutuksessa korostettiin luokse tulon ehdottomuutta, sitä tulee harjoitella aivan alusta saakka.

Seuraavana oli Ingrid Drakenberg 7-kuukautisella Lekebergas Dimalla, jonka syttymistä vahvisteltiin. Painotus oli alusta alkaen itsenäiseen työskentelyyn, ei turhaa, jatkuvaa höpötystä ohjaajalta. Annetaan

koiran itse keksiä ja ymmärtää, kuinka tulee toimia.

Lopuksi Karin Söderberg näytti vuoden ikäisellä erittäin kiihkeällä bordercolliella, kuinka saadaan rauhaa koiran työskentelyyn. Kaiken kaikkiaan monia oivalluksia sai seurattessa näiden osaavien henkilöiden koiran käsittelystä. Vaikka kielimuuri oli hieman haasteena, oli erittäin kannattavaa katsella ja kuunnella.

Perjantaina siirryimme Håkanbolin tilalle Degerforsin. Siellä järjestettiin nautojen tilakoiraluokka ja mestaruusluokka. Molemmissa luokissa ajettiin 5 nautaa/koirakko. Tilakoiraluokassa kilpaili Eija Huusko Jackilla, Kaisa Hilska Dogoyeller Lempolla, Kelmi Wellamolla ja Kelmi Maahisella. Kaikkiaan koiria oli 22. Parhaan suomalais-sijoituksen sai Eija Jackilla (11. sija). Naudat olivat nuorta lihakarjaa ja niiden huumori joutui päivän aikana koetukselle, minkä tähden liikkuminen oli melko tahmeaa kisaradalla tehden radoista haastavia.

Mestaruusluokassa kisasivat Kaisa Hilska Kelmi Gudrunilla ja Pekka Kolehmainen Riiilla. Gudrun sijoittui hienosti toiseksi, vaikka aika loppui kesken eli rataa ei suoritettu loppuun saakka. Ainoastaan yksi ko-



Pekka Kolehmainen ja Bess (Viivi), Eija Huusko ja Noki sekä Sari Aalto ja Busse (Mortti) osallistuivat Egenskapsbeskrivning -tilaisuuteen Ruotsissa. Itse tilaisuus kesti koirakohtaisesti vajaa puoli tuntia. Kokeen suorittaminen oli mukavaa ja rentoa. Yksi kuudesta arvioijasta tuli ohjaajan ja koiran mukaan neuvomaan ja opastamaan tehtävissä. Koirakko sai yksilöllisen palautteen ja vinkkejä jatkoa ajatellen. Kuva Anne Kolehmainen.

konaan suoritettu rata nähtiin, ja sen ajoi Matilda Busqvist Mitchens Astrixilla. Riialla kävi hieman huono tuurikin, koska se sai samat eläimet, jotka Matilda oli ”jumpanut” radan läpi, ihanne ajalla 13 min. Riialla ei paljon mahdollisuuksia ollut, joten disk oli seurauksena. Mestaruusluokassa kisasi 7 koiraa. Kuva3 palkintojenjaosta Matilda Busqvist & Michens Astrix, Kaisa Hilska & Kelmi Gudrun, Sara Jones & Hallu

Lauantaina siirryimme jälleen Lekebergaan. Päivän ohjelmassa oli tilakoiraluokka lampailla. Kisaajia oli kaikkiaan 30. Kaikki suomalaiset olivat kisaamassa, Kaisa Hilska Dogoyeller Lempolla ja Kelmi Wellamolla, Eija Huusko Jackilla ja Pekka Kolehmainen Riialla. Lampaat olivat todella mukavia texeleitä tai niiden risteytyksiä. Reippaita, mutta koiraan tottuneita, niitä tuli käsitellä oikein, että toimivat. Monta rataa tuli suoritettua, ja suomalaisista parhaiten onnistui Eija Huusko Jackilla yltäen sijalle 12.

Illalla vietettiin iltajuhlaa Lannalodgen ravintolassa. Jälleen kerran ilta oli iloista puheensorinaa täynnä, hyvää ruokaa ja tietysti huutokauppa SWKK:n hyväksi. Hie- manhan kielimuuri haittasi jälleen, mutta hyvin siellä pärjasi ruotsi-englanti-suomi sekoituksella. Illallista ei kyllä kannata jättää koskaan väliin, vaikka kieltä ei osaisikaan. Siellä tulee hyvin esille se, kuinka kaikki puhaltava yhteen hiileen, yhdessä tehdään ja toimitaan ja varsinkin nauretaan paljon.

Sunnuntaina oli vuorossa noviisiluokka. Mukana kaikkiaan 10 koirakkoa. Suomen



Nautamestaruusluokan toiselle palkintosijalle ylsivät hienosti Kaisa Hilska ja Kelmi Gudrun. Nautamestaruuden voitti Matilda Busqvist ja Mitchens Axterix. Sara Jones ja Hallu sijoittuivat kolmanneksi. Kuva Anne Kolehmainen

koirista Eija Huusko Noki ja Sari Aalto Busse. Pojille oli tämä ensimmäinen kilpailu vähän jännittävä, molemmat jäivät hakuun. Hakua ei ollut ehditty harjoitella tarpeeksi, kiitos helteiden. Noviiisissakaan ei saanut auttaa koiraa yhtään haussa. Uusia kokemuksia Noki ja Busse saivat kumminkin roppakaupalla, olivathan ne luokan nuorimmat koirat. Nyt tietää, mitä harjoitella. Hakuja, joissa vieraita koiria ja ihmisiä pitämässä.

Lammasmestaruusluokka ajettiin viimeisenä. Kisaan oli ilmoittautunut 7 koi-

rakkoa, Suomesta Kaisa Hilska Kelmi Gudrunilla. Kisa ajettiin suoraan tuplahakuna, sillä kilpailijoita oli niin vähän. Kelmi Gudrun teki hienon tuplahauun, mutta matka päättyi ykkösportille. Kaikkiaan kisassa saatiin vain yksi rata läpi ja kaksi muuta jäi sortteeraukseen. Matilda Busqvist otti kaksoisvoiton Mitchens Astrixilla ja Swisstock Enzolla, kolmas oli Bitte Haag Vallhaags Elviksellä.

Vuoden 2026 kisapaikkakunnasta ei vielä ole varmuutta. Ruotsissa on haasteena löytää nautatila sopivan välimatkan päässä lammastilasta. Eiköhän se löydy, toivotaan Keski-Ruotsia, olisi ajomatka hieman lyhyempi meille Itä-Suomen kulkijoille. Joka tapauksessa tämä on tapahtuma, jonne kannattaa lähteä! Olisi todella hienoa, jos Suomesta lähtisi kelpieiden omistajia enemmänkin mukaan, vaikka vain katsomaan ja aistimaan tunnelmaa.

Working Kelpie Mästerskapet kilpailtiin 30.-31.7. ja 1.-3.8.2025 Ruotsissa. Lammasosiot järjesti Lekeberga Gård Vintrosassa. Kilpailun nautatilana toimi Håkanbol Gård Degerforsissa.

Ingrid Drakenbergin vasta 7-kuukautinen Lekebergas Dima pääsi demonstroimaan, kuinka nuoren koiran syttymistä voi vahvistaa. Kuva Helene Nilsson



Bussen ominaisuuskuvaus suoritettu. Kuva Anne Kolehmainen



Eija, Karin ja Noki, kuva Anne Kolehmainen



EGENSKAPSBESKRIVNING OMINAISUUKSISTA, JOTKA MAHDOLLISTAVAT TYÖKÄYTÖN

Ruotsin working kelpie kerho (SWKK) vuosittain järjestää vähintään kaksi egenskapsbeskrivning- eli luonne/ominaisuuskuvastilaisuutta. Kuvauksessa korostetaan paimennusominaisuuksia, jotka on tärkeää ottaa huomioon ja kehittää edelleen, jotta working kelpie olisi sopiva työkoira Ruotsin olosuhteissa. Alun perin nämä arvioinnit ovat lähteneet yliopistotutkimuksen muodossa käyntiin.

Kaikki 12–18 kuukauden ikäiset nuoret koirat ovat tervetulleita. Luonnekuvasuoritetaan minikurssina, ja siinä osallistujaa auttaa kokenut ohjaaja. Tilaisuudessa saa myös vinkkejä ja neuvoja siitä, miten koiraa voi kotona kouluttaa. Vuodesta 2007 lähtien kerho on järjestänyt vähintään kaksi luonnekuvausta vuodessa, ja keskimäärin 30–40 nuorta koiraa kuvataan vuosittain. Muinaisina aikoina ihmiset ovat jalostaneet säilyttääkseen ja kehittääkseen paimenkoirien tunnetta/vaistoa, tasapainoa, ajamista ja eläinlauman hallintaa. Kuvailamalla paimennusominaisuuksia systemaattisesti dokumentoimme working kelpien kokonaisuuden työkoirana. Kuvaus antaa rotukerholle pohjan jatkokeskustelulle siitä, mitkä ominaisuudet ovat tärkeitä tulevaisuutta ajatellen.

MITÄ TARKOITTAÄ LUONNE/OMINAISSUUSKUVAUS?

Kaikki nuoret working kelpiet kutsutaan ”automaattisesti”, jos kasvattaja tai omis-

taja on rekisteröitynyt koiran omistajaksi SKK:hon (Ruotsin kennelliittoon). Rekisteröitymisen ja liittymisen jälkeen saa linkin videoon, jossa ominaisuuskuvaja/tuomarit esittelevät itsensä ja miten kuvaus tehdään.

Ominaisuuskuvauksia suoritetaan kurssin muodossa, jossa saa ohjaajan apua päivän aikana, osittain kurssin aikana ja osittain viimeisen osallistumansa harjoituksen aikana, jolloin itse kuvaus tapahtuu. Kuvauksen pisteet eivät ole arvo, joka osoittaa hyvää tai huonoa, vaan ne vastaavat ainoastaan tietyn paimennuskäyttäytymisen intensiteettiä.

VAIN PAIMENNUKSEEN SYTTYNEET VOIVAT OSALLISTUA

Koiran on pitänyt syttyä lampaille tai nautoille. Ohjaajan ja koiran on osallistuttava koko päivän ajan sekä osallistuttava kurssille useammin kuin kerran. Lisäksi saa myös koulutusvinkkejä, jotka on räätälöity koiralle sen tason ja edistymisen mukaisesti. Koska kyseessä ovat nuoret koirat, koiran kypsyys voi vaihdella. Jos koira ei ole riittävän kiinnostunut eläimistä tai että hyvää eläinten käsittelyä ei voida varmistaa, voi kyllä osallistua, mutta tuomarit voivat harkita, että koira ja ohjaaja kutsutaan myöhemmin itse kuvaukseen.

Kuvauksen voi aina tehdä uudelleen. Varsinkin, jos ei tunnista koiraansa kuvauspäivän aikana ja se käyttäytyykin eri tavalla kuin tavallisesti, voi tehdä uuden kuvauksen myöhemmin. Pöytäkirjasta saa kopion mukaan ja tulokset tallennetaan SWKK:n arkistoon ja tietokantaan.

YLIOPISTOTUTKIMUS VUODESTA 2007

Professori Erling Strandberg Ruotsin maatalousyliopistosta on tehnyt tilastollisen arvion kaikesta datasta, jota on kerätty 15 vuoden aikana ominaisuusarvioinnin kautta. Tutkimuksen tuloksena working kelpie-rodun paimennusominaisuuksilla on korkea periytyvyysaste Yli 500 working kelpietä on osallistunut SWKK:n egenskapsbeskrivning-arviointeihin. Näistä noin 400 on testattu kerhon nykyisen protokollan mukaisesti. Useimpien ominaisuuksien periytyvyys oli melko korkea, 20–40 %. Näillä tasoilla ominaisuuksia voi muuttaa jalostuksen avulla.

Useiden ominaisuuksien välinen geneettinen korrelaatio tai kovariaatio on positiivinen ja melko korkea. Tämä tarkoittaa, että ominaisuusarviointi mittaa suurin piirtein samaa kokonaisuutta, ja jos valitaan yhden ominaisuuden, esimerkiksi intensiteetin kautta se tarkoittaa, että myös muut keskittymiseen vahvasti liittyvät ominaisuudet (tasapaino, ennakointi, kyky pitää lauma koossa, silmä) saavat voimakkaamman painon. Koska periytyvyys on useimmilla ominaisuuksilla melko korkea, myös jalostusarvojen varmuus on melko korkea. Lisäksi Erling tutki, onko ominaisuuksissa tapahtunut geneettisiä muutoksia ajan kuluessa. Useimmissa ominaisuuksissa on mahdollista nähdä lievää kasvua viimeisten 10 vuoden aikana, esimerkiksi kyvyssä pitää lauma koossa ja silmässä (eye). Impulsiivisuus puolestaan osoittaa lievää laskua, mikä tarkoittaa, että koirat ovat yleisesti reagoivampia. AK

Lähde: <https://www.svenskaworkingkelpieklubben.se/>



Nautatilan koirat Jack ja Emma. Kuva Eija Huusko